

THORSØ HØJE

8500 Grenå

1: Thorsø Høje gravpladsen giver et fint indtryk af hvor tæt gravhøjene oprindeligt lå i bronzealderen. Her gravpladsen set fra nordøst.

2: Udsnit fra Videnskabernes Selskabs kort med Thorsø Høje fra 1784. Kortet er det ældste detaljerede danmarkskort, og angiver da 21 gravhøje på bakketoppen.

3: I markerne omkring højgruppen ses stadig adskillige overpløjede gravhøje. Her på marken vest for langhøjen "Melsækken".

4: Markvejen fra Kongshøjvej som leder op til Thorsø Høje-gravpladsen.

Administration

Ejerforhold	Privatejet
Oprettet	2001
Sidste rettelse	01-2011
Tilsyn og beskadigelser	Kulturarvsstyrelsen - KUAS
Pleje, skiltning og 100 m.-zone	Nordjurs Kommune
FREDNINGSNR.	2018-53
STEDNR.	140118-9

Find Fortidsmindet med GPS

GPS	Breddegrad 56.452353
Længdegrad 10.830696	
UTM-system	E 612832 N 6257930

Beskrivelse

Thorsø Høje bronzealdergravplads

På bakkedraget i sognegrænsen mellem Voldby og Villersø sogn nord for Grenå ligger 9 tilbageværende gravhøje fra den monumentale højgruppe "Thorsø Høje". Her - ca. 50 m over havet - er der en vid udsigt over det omliggende kulturlandskab og Kattegat mod øst. I klart vejr er Thorsø Høje et godt udflugtsmål med madkurven, og man kan skimte Anholt i horisonten mod nordøst.

Thorsø Høje gravpladsen giver et fint indtryk af hvor tæt gravhøjene oprindeligt lå i bronzealderen. Her gravpladsen set fra nordøst.

De fleste af de godt 25.000 gravhøje fra oldtiden som er bevaret, er i dag enkeltliggende og uden sammenhæng med de mange omliggende høje, som er fjernet gennem tiden. Thorsø Høje er en behagelig undtagelse, idet man her stadig tydeligt fornemmer, hvor tæt gravhøjene oprindeligt lå - også selvom der nu kun er 9 af de oprindeligt mere end 30 gravhøje tilbage på stedet.

Udsnit fra Videnskabernes Selskabs kort med Thorsø Høje fra 1784. Kortet er det ældste detaljerede danmarkskort, og angiver da 21 gravhøje på bakketoppen.

De forsvundne gravhøje fremgår bl.a. af gamle kort, og på de opdyrkede marker omkring den fredede gravplads ses stadig flere overpløjede forhøjninger herfra. Djurslands Museum i Grenå har i de seneste år udgravet flere af disse højtømter for at redde de sidste informationer og fund som gravhøjene stadig kan rumme. Hvis disse informationer skal reddes, må det ske nu, da det tydeligt har vist sig, at nutidens dybtgående og intensive jordbehandling ødelægger de fleste overpløjede gravhøje i løbet af ganske få år.

I markerne omkring højgruppen ses stadig adskillige overpløjede gravhøje. Her på marken vest for langhøjen "Melsækken".

Når man nærmer sig Thorsø Høje i dag fremstår højene tydeligt i landskabet. Dette var ikke tilfældet først i 1990-erne, hvor stedet var fuldstændigt skjult af et næsten uigennemtrængeligt løvkrat. Højgruppen, som ellers også i nyere tid har været benyttet som lokal samlingsplads, blev da frilagt af Århus Amt gennem et omfattende plejearbejde i velvilligt samarbejde med de lokale lodsejere. Herved kom den imponerende højgruppe igen frem i dagens lys og den lokale bevidsthed. Adgang til området sker til fods ad markvejen syd for højgruppen. Ved ankomsten til det lejlighedsvist fåreafgræssede højareal på bakketoppen, står en uddybende informationstavle syd for den største af gravhøjene - den langovale høj som kaldes for "Melsækken".

Markvejen fra Kongshøjvej som leder op til Thorsø Høje-gravpladsen.

"Melsækken" er en langhøj, som sikkert rummer adskillige begravelser tilføjet over længere tid. Blandt de omgivende rundhøje er den måske den ældste høj, da sådanne langhøje typisk tilhører bondestenalderen. De øvrige rundhøje stammer ud fra deres størrelse, form og høje landskabelige beliggenhed at dømmes primært fra den efterfølgende bronzealder (1.800 - 500 f.Kr.).

Thorsø Høje set fra syd. I forgrunden til venstre ses langhøjen "Melsækken".

I toppen af de 9 gravhøje står de karakteristiske fredningssten i granit som små antenner. På stenene er der under en kongekrone indhugget "FM" for "Fredet mindesmærke". Fredningsstenene indikerer, at højene blev fredet tidligt ad frivillig vej - i 1889 - før den generelle fredning ved naturfredningsloven i 1937, hvorefter alle synlige fortidsminder automatisk var beskyttet..

Toppen af "Melsækken" set fra sydvest. Måske er højen en såkaldt tvillingehøj bestående af to tætliggende enkelthøj.

Gennem tiden er flere af de nu forsvundne høje i den store højgruppe blevet undersøgt. Amatørankæologen løjtnant J. Jensen fra Grenå gennemførte de første udgravninger i 1867, hvorunder han på en uge udgravede ikke mindre end 7 gravhøje. I den ene fandtes en stenkiste - men desværre efterlod han ingen fund eller notater fra undersøgelserne. Muligvis blev fundene, som det ofte skete på den tid, solgt til private samlere.

Fra Thorsø høje er der en flot udsigt over det omliggende landskab og Kattegat.

Få år efter - i 1893-94 - blev to nu forsvundne højrester på marken ret syd for højgruppen undersøgt af Nationalmuseet. Den ene rummede tre gravurner med brændte ben og et fragment af en bronzering. I leret på en af de brændte lerurner var der aftryk af bygkorn. I den anden høj fandtes to flintdolke samt en massiv bronzeøkse - en såkaldt pålstav - med rester af træskaffet.

De resterende høje bed Thorsø Høje en nærmest fuldstændigt intakte.

Der er også gjort adskillige andre tilfældige fund af oldtidsgenstande fra både sten-, bronze- og jernalderen i området. For eksempel fandt ejeren af marken syd for højene i 1937 et fint bronzesværd med tilhørende træske de i forbindelse med udplanering af en gravhøj. Sværdet blev skænket til Nationalmuseet.

I 1938 undersøgte Nationalmuseet den nu fjernede gravhøj "Melhøj" på marken ca. 250 m. mod vest. Ejeren havde tidligere under bortkørsel af jord fra højen stødt på 2 grave. Ved udgravningen fremkom yderligere 3 brandgrave fra tidlig yngre bronzealder, ca. 1.000 f.Kr. og som i de to første lå de brændte ben i næsten mandslange stenkister.

Fredningsstenene på højene blev opsat som led i højenes frivillige fredning før 1937.

Alle de undersøgte grave var kvindegrave med et rigt udstyr af bronzesmykker: arm-, hals- og fingerringe, bælteplader og nåle. Gravene indeholdt også velbevarede tekstilrester fra vævede dragter med tilhørende bronzeknapper.

En del af alle disse flotte fund kan ses i den spændende oldtidsudstilling på Museum Østjylland i Grenå. Udstillingen rummer også mange andre flotte fund fra Djursland - bl.a. de ældste gravfund fra jægerstenalderen og årets arkæologiske fund i 1994: 8 flotte bronzealdersværd fra en mark ved Dystrup kun 10 km. vest for Thorsø Høje.

